

מתחילים מבראשית/ לאה ויזל:

סבב חדש של קריאה בתורה נפתח השבת. הסיפורים המוכרים יחזרו על עצמם ומצד שני גם יחדשו לנו. השבת נקרא על התשתית: איך הכל התחיל. בכל שנה בנקודת הזמן הזאת מעורר חשק להתחיל מחדש, ללמוד עוד, לימוד עיוני וגם לימוד התנסותי מתוך התבוננות בחיים עצמם.

כאשר כילה אלוקים ברוא שמיים וארץ, הוא ציווה על האדם לשכללו ולפתחו.

הרב סולוביצ'יק במסתו הידועה "איש האמונה" מתאר שני טיפוסים של אדם: האדם של פרק א' והאדם של פרק ב' בבראשית. הראשון הוא החוקר האולטימטיבי, האדם שביכולותיו חוקר ומפתח פיתוחים. משכלל את העולם ובעיקר שולט בו. שאלתו הפונקציונלית היא "איך". הוא מדמה ליוצרו בכוח היצירה האינסופי שלו. לעומתו, האדם השני עסוק בשאלת הקשר אל מה שמעל ומעבר אליו, היחס לאלוהים, בורא העולם. הוא שואל "מדוע" ו"מה התכלית" ו"מי ברא כל אלה?"

כמובן שיש לשוב וללמוד את הדברים ממקורם. אך, כששבת לעיין בהם היום, בערב פתיחת שנה"ל האקדמית ולנוכח מציאות חיינו בחצי השנה האחרונה (קורונה), התהפכה בטני למקרא המשפטיים, ולהלן מקצתם:

"האדם הקדמון, שלא היה יכול ללחום במחלות, ואשר נפל קרבן בהמוניו לדבר ולקדחת כשהוא מושפל וחסר אונים, לא היה יכול לדרוש לעצמו את כתר ההדר. רק האדם הבונה בתי חולים, המגלה שיטות ריפוי ומציל חיי בני אדם, מתברך במידת הכבוד. אדם שחי במאות ה-17 וה-18, שנזקק לעשות דרכו מבוסטון לניו-יורק משך ימים, היה נהדר פחות מאשר האדם המודרני המנסה לכבוש את החלל... בעשותו כל אלה משתדל האדם הראשון למלא את התפקיד שהוטל עליו על ידי בוראו, אשר בשחר יום השישי המסתורי של הבריאה פנה אל האדם וציווהו: 'ומלא את הארץ וכבשוה'."

האדם השני מציע חיים של גאולה מטהרת. "רק כאשר האדם הענו עושה צעד של נסיגה ומרשה לעצמו שיהיה נכבש על ידי ישות עליונה ואמיתית יותר, הוא יזכה לגאולה. מדובר בשתי תנועות הפוכות. האדם הראשון- בתנוע של שליטה וכיבוש, ואילו השני בתנועה של איפוק ונסיגה נוכח בורא עולם והעולם הנתון שהגיע אליו [צמצום ל"לעבדה ולשמרה"]."

שתי מחשבות חזקות מהדהדות בימים הללו, גם לאור הנ"ל:

1. התחזקה אצלנו המודעות ל"אדם השני" ולהצלחה היחסית של האדם הראשון, הצלחה שלא תלויה אך ורק בו. זהו שיעור חשוב שלמדנו בעל כורחנו השנה.
2. מתחילים מבראשית בכל המובנים, התחלה הדורשת בחינת מחדשת של אמיתות חיינו ובעיקר ההרגלים שלנו; לא עוד אותה צורת לימוד, לא אותה דרך התנהלות בעיתות שמחה ועצב, הרגלי צרכנות שונים ועוד. אפילו בית הכנסת שינה צורתו. הכל השתנה ודורש בניה מחדשת.

יש בדברים אתגר, אך ללא ספק גם הזדמנות: הזדמנות להתחיל בבניה נקיה על לוח ריק, בניה המשוחררת מהנחות יסוד. למידה מבראשית וקריאה "יחפה" של החומרים המוכרים, צורת הוראה ולמידה חדשות, התבוננות חדשה במציאות הסובבת אותנו ובמשמעויותיה והסקת מסקנות. אולי גם החיפוש אחר קרבת אלוהים והפניה שלנו אליו בתפילה יקבלו זוויות חדשות. הרבה רעננות יש בה בהתחלה מבראשית.

אחתום בהערה ששמעתי בעל פה מהרב רפפורט (ראש המג"ל לשעבר): ברשות לחתן בראשית, על התחלת הסבב מבראשית, אנו אומרים: "מסלולים בה כחדשה ולא כישנה שעברה"- בהתחלת התורה מבראשית, אין אנו חוזרים על המוכר כדי לבנות קומה נוספת, אלא מתחילים בלימוד מחדש כאילו זו לנו הפעם הראשונה.

התבוננות במבט כזה- בהכרח מחדשת.

בית המדרש

אוניברסיטת
בר־אילן
Bar-Ilan University

המדרשה
לגדול בתורה, לגדול באקדמיה

שנזכה להצליח לחדש מתוך תורה כשאיפתו של רש"י, גדול המפרשים, לחזור ולשנות את ה"פשטות המתחדשים בכל יום".
שנה מבורכת!